

Полупан О. С.,

285

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ НАРКОБІЗНЕСУ

Ключові слова: наркотики, мережа Інтернет, DarkWeb, міжнародна злочинність
Keywords: drugs, Internet, DarkWeb, international crime

Анотація: Розглянуто роль сучасних інформаційних технологій в сфері наркобізнесу.

Abstract: It is considered the role of modern information technologies in the areas of drug trafficking.

26 червня 2015 р. була оприлюднена «Всесвітня доповідь про наркотики», дані з якої є актуальними й дотепер. За оцінками, в 2015 р. наркотики споживали як мінімум 1 раз чверть мільярда чоловік або приблизно 5 відсотків дорослого населення світу. Ще більшу тривогу викликає той факт, що приблизно 29,5 млн. осіб з цих споживачів наркотиків страждають розладами, пов'язаними зі споживанням наркотиків. Масштаби шкоди, від споживання наркотиків, чітко показує втрата в 2015 р. приблизно 28 млн. років здорового життя (кількість років життя з поправкою на інвалідність (DALY) в усьому світі в результаті передчасної смерті та інвалідності, пов'язаних із вживанням наркотиків [1]. За даними МВС в Україні близько 500 тисяч наркозалежних, з них 171 тисяча вживають наркотики постійно. З кожним роком кількість людей, що починають вживати наркотики збільшується на 10%, тому для нашої країни протидія наркотичної залежності має стати пріоритетом.

С фундаментальні проблеми, які можливо бути вирішити лише на політичному рівні, а саме: 1) засоби зниження обсягів невідлічного вживання наркотичних засобів; 2) заходи обмеження контингенту осіб, хворих на наркоманію; 3) шляхи протистояння зовнішній міжнародній наркоекспансії; 4) шляхи протидії налагодженому наркобізнесу та наркокорупції на території України, руйнування системи наркоіндустрії; 5) заходи для запобігання масовому втягненню соціально вразливих груп населення в учинення наркозлочинів [2].

Спектр речовин, доступних на ринку наркотиків, значно розширився. Щорічно створюються нові види наркотичних та психотропних речовин. Наприклад, у 2015 р. кількість зареєстрованих наркотичних речовин майже подвоїлася порівняно з 2012 р. (2012 р. – 260 різновидів, 2015 р. – 483 різновиди) [3].

Ринок наркотичних речовин не стоїть на місці, а преднується до нових інформаційних технологій. Наприклад, сьогодні не обов'язково шукати людей, через яких можна вийти на дилера, а достатньо зайти на спеціальні сайти. Потрапити на них можливо тільки через такі браузерери як Tor, де зв'язок здійснюється через кілька комп'ютерів і шарів кодування, в зв'язку з чим вистежити їх правоохоронним органам майже неможливо. Покупці і продавці налагоджують контакт через провайдерів електронної пошти, які є захищеними сервісами DarkWeb, і через програмне забезпечення шифрування, таке як Pretty Good Privacy (PGP). Розплітаються вони цифровою валютою Bitcoin, яку можна обміняти на звичайну, і яка під час операції забезпечує майже стовідсоткову анонімність. Майже всі продажі здійснюються через «крипторинки». Це закриті вебсайти, які виступають в якості вітрин. Вони пропонують послуги умовного депонування, блокуючи оплату до тих пір, поки покупець не дасть згоду на переказ біткойнів. На таких на ринках також діють системи зворотнього зв'язку, що робить їх аналогами сайтів Amazon, eBay, Aliexpress. Чим більше відгуків, тим більше рейтинг у продавця.

Хоча частка онлайн ринку в незаконній торгівлі наркотиками поки мала, вона швидко збільшується - і в процесі змінює саму наркоторгівлю. Продавці конкурують за ціною і якістю, і прагнуть створити шановані бренди. Товарообіг зріс приблизно з 15-17 мільйонів доларів в 2012 році до 150-180 мільйонів в 2015-му. А частка американських наркоманів, які отримують дозу через вебсайти, підскочила з 7% в 2014-му до 15% у 2016 році, про що свідчать результати інтернет-опитування організації Global Drug Survey [4].

На жаль, такої статистики не існує щодо України, але для України покупка наркотиків через DarkWeb поки що не є актуальною. Це пов'язано з тим, що українцям набагато легше придбати наркотики. Існує 4 найрозповсюджених методи їх розповсюдження:

- 1) через знайомих;

- 2) деякі аптеки підпільно та незаконно торгують нарковмісними лікарськими засобами;
- 3) через веб-сайти, які спеціалізуються виключно на наркотиках;
- 4) через Skype.

Останні 2 методи з'явилися відносно нещодавно. Їх використовують, оскільки це відносно анонімний спосіб продажу та купівлі, оскільки зустріч між продавцем і покупцем не відбувається, а оплата відбувається через Інтернет або через термінали. Звичайні продавці використовують електронні гаманці, щоб підвищити анонімність. Після оплати продавці заховують так звані «акладки» в якихось потаємних місцях і відсилають покупцеві координати та фото схованки. Зараз все частіше оплату здійснюють у Bitcoin валюті, що робить таку торгівлю максимально анонімною.

Аналізуючи мережу Інтернет, ми вводили найпоширеніші назви наркотиків та інших синтетичних речовин і вже по третьому посиланню можливо було замовити будь-які наркотики на будь-яку суму.

Боротьба з інтернет-магазинами наркотиків в Україні йде надзвичайно мляво та неефективно. В Єдиному державному реєстрі судових рішень зареєстровано 33 вироки по ст. 307 КК України «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів». І це при тому, що майже на кожній будівлі в спальних районах українських міст написано посилання на магазини наркотиків.

Більш ефективно діють агенти ФБР, які змогли вистежити адміністратора найбільшого інтернет-магазину 'Silk Road' Росса Ульбріхта (Ross Ulbricht), він же «Страшний пірат Робертс» [5]. Варто зазначити, що цей портал існував в DarkWeb і його засновника було надзвичайно важко відстежити.

Звичайно свідомі люди розуміють небезпеку вживання наркотиків, однак, як це не дивно, але DarkWeb має свої плюси, а саме: висока якість таких речовин. Якість пов'язана із ціною. Звичайно, покупець може пошукати в мережі товар дешевше, але в більшості країн грам героїну в онлайні коштує приблизно в два рази дорожче, ніж на вулиці. Кокаїн підвищується в ціні приблизно на 40%.

Іспанська аналітичний центр Energy Control провів дослідження, в ході якого просив добровольців відправити зразки отриманих через DarkWeb наркотиків на перевірку. Аналіз підтвердив, що така надбавка за якість в темній павутині існує. Більша частина даних була зібрана по кокаїну, і вони показали, що середній коефіцієнт бездомішкового з цього наркотику становить 71,6%, в той час як на іспанських вулицях кокаїн продається з середнім показником бездомішкового 48% [6].

На сьогоднішній день, наркаторгівля переживає бум свого розвитку. За даними «Всесвітньої доповіді про наркотики» 2017 року кожен рік така нелегальна торгівля через Інтернет збільшується на 50%. Для боротьби з наркотиками необхідно залучити спеціалістів з IT - сфери, які могли б допомогти правоохоронцям оволодіти новими технологіями пошуку та відстежування злочинців.

Список використаних джерел:

- 1.Всемирный доклад о наркотиках за 2017 год [Електронний ресурс] / Управление Организации Объединенных Наций по наркотикам и преступности. – Режим доступу: https://www.unodc.org/wdr2017/field/WDR_Booklet1_Exsum_Russian.pdf
- 2.Головкін Б. М. Антинаркотична політика держави: напрями вдосконалення [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12800/1/Golovkin_151-158.pdf
3. The expanding universe of synthetic drugs [Електронний ресурс] // The Economist. – 2017 – May 20th – Print Edition. – Режим доступу: <https://www.economist.com/news/briefing/21722164-legal-highs-fentanyl-there-are-more-drugs-offer-ever-expanding>
- 4.Global Drug Survey 2016 [Електронний ресурс] / London – 2016. – Режим доступу: <https://www.globaldrugsurvey.com/wp-content/uploads/2016/06/TASTER-KEY-FINDINGS-FROM-GDS2016.pdf>
- 5.Silk Road successors [Електронний ресурс] // The Economist. – 2012. – Режим доступу: <https://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2015/05/daily-chart-13>
- 6.Cox J. Inside the deep web drug lab [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wired.com/2015/03/inside-the-deep-web-drug-lab/>

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман,
проф. Б. М. Головкін,
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

**Злочинність у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
3-68 кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.**

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017